

Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w regionach Polski, ze względu na potrzeby renaturalizacji lasów, szczególnie w parkach narodowych i rezerwatach przyrody

Termin: 2001-09-01 - 2006-03-31

Kierownik: [Jan Marek Matuszkiewicz](#)

Wykonawcy: [Anna Kowalska](#), [Anna Kozłowska](#), [Jerzy Solon](#)

Numer projektu: 6 P04G 145 21

(projekt własny)

Projekt bazował na założeniu, że dokonanie współcześnie opisów fitocenoz w miejscach, w których zostały one szczegółowo scharakteryzowane przed kilkudziesięciu laty, może posłużyć do stwierdzenia zmian geobotanicznych (m.in. w składzie florystycznym i strukturze) zachodzących w zespołach leśnych Polski w różnych regionach, a na tej podstawie możliwe będzie określenie przyczyn i kierunków zmian w przyszłości.

W ramach projektu wykonano m.in.:

1. Szczegółową analizę geobotaniczną zmian w 46 podstawowych obiektach fitosocjologicznych w różnych regionach Polski, połączoną z poszukiwaniem uwarunkowań zmian i ich tendencji w przyszłości. Uwzględniono: bory świeże (11 obiektów), bory suche (9), bory wilgotne i bagienne (5), bory mieszane świeże (4), dąbrowy świetliste (3), grądy (3), buczyny niżowe (3), buczyny górskie (3), świerczyny i jedliny z gór i niżu (10), acidofilny las bukowo-dębowy i łęg jesionowo-olszowy. Stwierdzono nadspodziewanie duże przekształcenia w wielu obiektach, jak również zanikanie i ewolucję zespołów.
2. Analizę przeglądową tendencji rozwojowych (zmian florystycznych i strukturalnych) w typach (zespółach). W tym zakresie stwierdzono recesję przynajmniej 6 zespołów leśnych.
3. Zestawy składów gatunkowych drzewostanów odpowiednich dla podtrzymywania fitosocjologicznej charakterystyki zespołów w obiektach chronionych w poszczególnych regionach kraju.

Na podstawie powyższych wyników przygotowano obszerną publikację wydaną w ramach instytutowej serii Monografie: Matuszkiewicz J.M., Solon J., Orzechowski M., Kozłowska A., Róžański W., Szczygielski M., Matejczuk G., Lorens B., Kowalska A., 2007, *Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski*, Monografie, 8, 978 s.

Pobierz publikację:

W tomie tym większość autoryzowanych rozdziałów jest autorstwa pracowników IGiPZ PAN:

- Kozłowska A., *Zmiany w buczynie pomorskiej na kresowym stanowisku pod Biskupcem na Pojezierzu Mazurskim w ciągu 40 lat*, s. 73-76.
- Kozłowska A., *Analiza trwałości charakterystyki fitosocjologicznej borów świerkowych Tatr w ciągu 80 lat*, s. 243-257.
- Kozłowska A., *Analiza zmian w zbiorowiskach buczyn górskich w Bieszczadach*, s. 258-272.
- Matuszkiewicz J.M., *Zagadnienia wstępne*, s. 17-34.
- Matuszkiewicz J.M., *Analiza zmian w borach nadmorskich na Pobrzeżu Słowińskim od czasu badań Teofila Wojterskiego*, s. 35-59.
- Matuszkiewicz J.M., *Analiza zmian w buczynach i acydofilnych lasach bukowo-dębowych w nadleśnictwie Kartuzy*, s. 59-96.
- Matuszkiewicz J.M., *Przemiany borów suchych i świeżych w zachodniej części Borów Tucholskich*, s. 96-129.
- Matuszkiewicz J.M., *Zmiany w subborealnych świerczynach na kresowych stanowiskach na Pojezierzu Mazurskim*, s. 134-143.
- Matuszkiewicz J.M., *Ewolucja zbiorowisk borów suchych i świeżych na gruntach porolnych w nadleśnictwie Wielbark*, s. 143-165.
- Matuszkiewicz J.M., *Zmiany w zbiorowiskach borów sosnowych w rezerwacie „Czarnia” w Puszczy Kurpiowskiej*, s. 165-176.
- Matuszkiewicz J.M., *Zmiany w grądach, borach mieszanych i łęgach jesionowo-olszowych Puszczy Białowieskiej*, s. 197-290.
- Matuszkiewicz J.M., *Zmiany w dąbrowach świetlistych leśnictwa Korytów koło Żyrardowa*, s. 343-354.
- Matuszkiewicz J.M., Kowalska A., *Zmiana charakterystyki jedliny wyżynnej (Abietetum polonicum) w Górach Świętokrzyskich od czasu badań Seweryna Dziubałtowskiego i Romana Kobendzy*, s. 354-371.
- Matuszkiewicz J.M., Lorens B., *Przemiany borów sosnowych w Roztoczańskim Parku Narodowym w ciągu półwiecza*, s. 371-386.
- Matuszkiewicz J.M., *Przemiany zbiorowisk borów świeżych i wilgotnych w Borach Lublinieckich pomiędzy 1963 a 2003 rokiem*, s. 386-397.
- Matuszkiewicz J.M., *Bory świerkowe Masywu Śnieżnika Kłodzkiego – zmiany po 50-ciu latach*, s. 397-410.
- Matuszkiewicz J.M., *Ogólne kierunki zmian w zbiorowiskach leśnych Polski, ich przyczyny oraz prognoza przyszłych kierunków rozwojowych*, s. 555-816.
- Matuszkiewicz J.M., *Geobotanical identification of the development tendencies in forest associations in the regions of Poland – a synthetic survey*, s. 817-848.
- Matuszkiewicz J.M., *Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych* (załącznik w zapisie numerycznym).
- Solon J., *Przekształcenia borów sosnowych świeżych w Puszczy Augustowskiej*, s. 105-117.
- Solon J., *Przemiany zbiorowisk leśnych Kampinoskiego Parku Narodowego w ciągu 80 lat*, s. 153-195.

Wyniki realizacji projektu umożliwiły także przeprowadzenie więcej ujętych badań, których wyniki (nie wszystkie jeszcze zakończone) przedstawiają publikacje:

- Matuszkiewicz J.M., 2011, *Changes in the forest associations of Poland's Białowieża Primaeval Forest in the second half of the 20th century*, Czasopismo Geograficzne, 82, 1–2, s. 67–103.
- Matuszkiewicz J.M., Solon J., 2008, *Różnorodność leśnych zespołów roślinnych, siedlisk i krajobrazów* [w:] A. Grzywacz (red.), *Zasoby przyrodnicze polskich lasów*, Polskie Towarzystwo Leśne, Cedzyna k. Kielc, s. 5-21.
- Solon J., Matuszkiewicz J.M., 2008, *Zmiany typów fitosocjologicznych lasów: kierunki przyczyny i możliwości przeciwdziałania* [w:] S. Mazur, H. Tracz (red.), *Zagrożenia ekosystemów leśnych przez człowieka. Rozpoznanie – monitoring – przeciwdziałanie*, Wyd. SGGW, Warszawa, s. 56-66.